Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
NILS WAHL
föredraget den 4 februari 2016 [1]

Mål C-211/15 P

Orange SA, tidigare France Télécom,
mot

Europeiska kommissionen

”Överklagande — Statliga stöd i form av en reform av finansieringen av pensionerna för statsanställda vid France Télécom som Republiken Frankrike genomfört till förmån för France Télécom — Nedsättning av den motprestation som France Télécom skulle betala till staten — Beslut i vilket det fastställs att stödet på vissa villkor är förenligt med den inre marknaden — Förekomsten av en fördel — Den relevanta referensramen — Beaktande av en strukturell nackdel”

1. I förevarande mål om överklagande har Orange SA (nedan kallat Orange), tidigare France Télécom, yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 26 februari 2015 i målet Orange mot kommissionen, [2] genom vilken tribunalen ogillade klagandens talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2012/540/EU av den 20 december 2011 om det statliga stöd C 25/08 (f.d. NN 23/08) i form av en reform av finansieringen av pensionerna för statsanställda vid France Télécom som Republiken Frankrike genomfört till förmån för France Télécom. [3]

2. Bland det frågor som ställs i anledning av överklagandet ska domstolen bland annat avgöra om tribunalen gjorde en riktig bedömning när den fastställde det omtvistade beslutet vad gäller förekomsten av en ekonomisk fördel för France Télécom. Det ska framför allt prövas om den ”referensram” som Europeiska kommissionen valt för att fastställa huruvida en sådan fördel föreligger har definierats korrekt med avseende på de omtvistade åtgärder, vilka har betecknats som kompensationsåtgärder och vilka har antagits i det specifika sammanhang som reformen av finansieringen av pensionerna för tidigare statsanställda vid France Télécom utgör.

3. Enligt min mening ger förevarande mål domstolen ett tillfälle att klargöra att, med undantag för det fall där de kriterier som utvecklats i domen Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg [4] är uppfyllda, innebär inte den omständigheten att en statlig åtgärd har till syfte att befria ett företag för en påstådd strukturell nackdel eller en konkurrensnackdel att åtgärden undgår att kvalificeras som stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF.

1 — Originalspråk: franska.
2 — T-385/12, EU:T:2015:117, nedan kallad den överklagade domen.
3 — EUT L 279, 2012, s. 1, nedan kallat det omtvistade beslutet.
4 — C-280/00, EU:C:2003:415.

I – Bakgrund till tvisten

4. Bakgrunden till tvisten anges i den överklagade domen och kan sammanfattas på följande sätt.

”1 De åtgärder som detta mål gäller består i ändringar som gjordes 1996 av systemet för finansiering av pensioner till tjänstemän med statstjänstemannastatus (nedan kallade tjänstemän) vid sökanden, företaget Orange, som på den tiden hade firman France Télécom.

2 Systemet som infördes 1990 då France Télécom övergick från att vara en del av den statliga förvaltningen till att bli en egen juridisk person genom lag nr 90–568 av den 2 juli 1990 om organisationen av den offentliga post- och telekommunikationsverksamheten (loi no 90-568, du 2 juillet 1990, relative à l'organisation du service public de la poste et des télécommunications) (JORF av den 8 juli 1990, s. 8069, nedan kallad 1990 års lag), ändrades genom lag nr 96–660 av den 26 juli 1996 om det statliga bolaget France Télécom (loi no 96-660, du 26 juillet 1996, relative à l'entreprise nationale France Télécom) (JORF av den 26 juli 1996, s. 11398, nedan kallad 1996 års lag). Det nya systemet infördes i samband med dels att France Télécom blev ett aktiebolag som börsnoterades och en allt större del av det privatiserades, dels att de marknader som företaget var verksamt på öppnades helt för konkurrens både i Frankrike och i Europeiska unionens övriga medlemsstater.

3 Vad gäller ansvaret för finansieringen av de sociala avgifterna för personalen som hade tjänstemannastatus ändrades genom 1996 års lag den ersättning som France Télécom enligt artikel 30 i 1990 års lag skulle betala till staten som motprestation för statens beräkning och utbetalning av de pensioner som beviljats tjänstemännen (nedan kallat den omtvistade åtgärden).

4 I 1990 års lag föreskrevs att France Télécom som motprestation för beräkningen och utbetalning av de pensioner som beviljats tjänstemännen åläggs att till staten betala det avdrag som görs på tjänstemannens lön och vars storlek fastställs i artikel L. 61 i den franska civil- och militärpensionslagen (code des pensions civiles et militaires), samt ett kompletterande bidrag som möjliggör betalning av samtliga utgifter för pensioner som beviljats eller ska beviljas tjänstemän som gått i pension från företaget.

5 France Télécom bidrog också till de så kallade systemen för kompensation respektive överkompensation enligt vilka överföringar skulle göras för att garantera en balans mellan pensionssystemen för andra statstjänstemän.

6 Genom 1996 års lag ändrades den i artikel 30 i 1990 års lag fastställda ersättning som skulle betalas som motprestation enligt följande. För det första ålades France Télécom att betala det avdrag som görs på tjänstemannens lön vars storlek inte hade ändrats i förhållande till 1990 års lag. För det andra förpliktades företaget att betala det 'arbetsgivarbidrag med befriande verkan' som ersatte det tidigare arbetsgivarbidraget. Det nya bidraget grundades på en 'nivå som garanterar lika konkurrensvillkor' genom att utjämna de obligatoriska lönebaserade sociala avgifterna och skatterna mellan France Télécom och övriga företag inom telesektorn som omfattas av de bestämmelser om sociala förmåner som gäller i allmänhet, för de risker som är gemensamma för privatanställda och statstjänstemän. Risker som inte är gemensamma för privatanställda och statstjänstemän (exempelvis risken för arbetslöshet och försäkring mot utebliven löneutbetalning i samband med rekonstruktion eller förenklat konkursförfarande) utesluts. För det tredje påfördes France Télécom ett 'särskilt schablonbidrag' som fastställdes genom budgetlag nr 96–1181 av den 31 december 1996 för 1997 (loi no 96-1181, du 31 décembre 1996, portant loi de finances pour 1997) (JORF av den 31 december 1996, s. 19490) på 37,5 miljarder franc (motsvarande 5,71 miljarder euro). Sistnämnda bidrag inbegrep dels de årliga avsättningar (3,6 miljarder euro) som France Télécom hade gjort fram till år 1996 för att kunna möta de framtida pensionskostnader för tjänstemännen som man då kunde förutse, dels ett kompletterande belopp (2,1 miljarder euro).

7 Genom 1996 års lag undantogs France Télécom dessutom från tillämpningsområdet för systemen för kompensation och överkompensation.

…

9 I en skrivelse av den 20 maj 2008 underrättade kommissionen Republiken Frankrike om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 FEUF (nedan kallat beslutet att inleda förfarandet) avseende ovannämnda åtgärd. Republiken Frankrike lämnade sina synpunkter den 18 juli 2008.

…

12 Den 20 december 2011 antog kommissionen det [omtvistade] beslutet där det fastställdes att det aktuella stödet var förenligt med den inre marknaden på vissa villkor.

13 I det [omtvistade] beslutet drog kommissionen slutsatsen att den omtvistade åtgärden utgjorde ett statligt stöd i enlighet med artikel 107.1 FEUF

14 Vad framför allt beträffar bedömningen av om det föreligger en ekonomisk fördel fastställde kommissionen att den omtvistade åtgärden innebar en ekonomisk fördel för France Télécom genom att en ny och tung kostnad lades på den franska staten för beräkning och utbetalning av pensioner till France Télécoms pensionerade tjänstemän samtidigt som den motprestation som France Télécom hade betalat tidigare minskades.

15 I detta avseende beräknade kommissionen i skäl 105 i det omtvistade beslutet storleken på det aktuella stödet som den årliga differensen mellan arbetsgivarbidraget med befriande verkan som France Télécom betalar enligt 1996 års lag och de avgifter företaget skulle ha betalat enligt 1990 års lag, och anförde i skäl 113 i det [omtvistade] beslutet att betalningen av det särskilda schablonbidraget har minskat omfattningen av det stöd som France Télécom hade fått.

16 Kommissionen konstaterade även att den omtvistade åtgärden var selektiv, eftersom den enbart avsåg France Télécom och att den snedvred eller hotade att snedvrida konkurrensen, eftersom den möjliggjorde för företaget ett bokslut med färre åtaganden och utgifter, vilket möjliggjorde för företaget att utöka sin verksamhet till telemarknader som gradvis öppnades för konkurrens i Frankrike och i andra medlemsstater.

17 Kommissionen gjorde därefter en bedömning av huruvida den omtvistade åtgärden var förenlig med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c FEUF och drog slutsatsen att den inte var förenlig med proportionalitetsprincipen, eftersom den inte innebär en utjämning av konkurrensvillkoren. Kommissionen anförde att den ersättning som France Télécom betalade till franska staten som ekonomisk motprestation inte motsvarade alla de sociala avgifter som belastade budgeten hos France Télécoms konkurrenter.

18 Kommissionen fastställde följaktligen att det för att det aktuella stödet ska uppfylla kriteriet om det gemensamma intresset enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget och anses vara förenligt med den inre marknaden krävs att arbetsgivarbidraget med befriande verkan som ska betalas av France Télécom ska beräknas och uppbäras så att det utjämnar nivåerna för alla obligatoriska lönebaserade sociala avgifter och skatter mellan France Télécom och övriga företag inom telesektorn som omfattas av de bestämmelser om sociala förmåner som gäller i allmänhet, med beaktande även av de risker som inte är gemensamma för privatanställda och tjänstemän som är anställda vid France Télécom. Bidraget ska uppbäras från France Télécom från och med det datum då det särskilda schablonbidraget, kapitaliserat enligt den diskonteringsränta som följer av tillämpningen av kommissionens meddelande om metoden för fastställande av referensräntan och

diskonteringsräntan (EGT C 232, 1996, s. 10) (nedan kallat meddelandet om referensränta), är lika stort som de bidrag och avgifter som France Télécom skulle ha betalat enligt artikel 30 i 1990 års lag.

19 Artikeldelen i det [omtvistade] beslutet har följande lydelse:

”Artikel 1

Det statliga stöd som följer av minskningen av de belopp som ska betalas till staten som motprestation för beräkning och utbetalning av pensioner som beviljats enligt civil- och militärpensionslagen till tjänstemän vid France Télécom med tillämpning av … [1996 års lag], som ändrar … [1990 års lag], är förenligt med den inre marknaden enligt villkoren i artikel 2.

Artikel 2

Arbetsgivarbidraget med befriande verkan som ska betalas av France Télécom enligt artikel 30 c i [1990 års lag] …, ska beräknas och uppbäras så att det utjämnar nivåerna för alla obligatoriska lönebaserade sociala avgifter och skatter mellan France Télécom och övriga företag inom telesektorn som omfattas av [de] bestämmelser om sociala förmåner [som gäller i allmänhet].

För att uppfylla detta villkor måste Republiken Frankrike senast sju månader från delgivningen av detta beslut göra följande:

a) Ändra artikel 30 i … [1990 års lag] samt de förordningar och andra rättsakter som antagits för tillämpningen av denna, så att underlaget för beräkning och betalning av det arbetsgivarbidrag med befriande verkan som France Télécom ska betala inte begränsas till de risker som är gemensamma för privatanställda och statstjänstemän utan även omfattar icke gemensamma risker.

b) Från och med det datum då det särskilda bidrag som inrättats genom … [1996 års lag], kapitaliserat enligt den diskonteringsränta som följer av tillämpningen av kommissionens tillämpliga … [meddelande om referensränta], är lika stort som de bidrag och avgifter som France Télécom skulle ha fortsatt betala enligt artikel 30 i … [1990 års lag] i dess ursprungliga lydelse, avkräva France Télécom ett arbetsgivarbidrag med befriande verkan som beräknas enligt de metoder som anges i led a med beaktande av både gemensamma och icke gemensamma risker för privatanställda och statstjänstemän.”

II – Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

5. Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 22 augusti 2012 väckte Orange talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.

6. Till stöd för sin talan åberopade Orange fyra grunder. Den första grunden rör felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning samt ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten, eftersom kommissionen bedömde att den omtvistade åtgärden utgjorde ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Den andra grunden, som åberopats i andra hand, rör felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning vid prövningen av huruvida den omtvistade åtgärden är förenlig med den inre marknaden. Den tredje grunden, som också åberopats i andra hand, rör felaktig rättstillämpning och ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten vid beräkningen av den period för vilken det stöd som fastslås i det omtvistade beslutet kompenseras av det särskilda schablonbidraget. Den fjärde grunden rör åsidosättande av processuella rättigheter.

7. I den överklagade domen ogillade tribunalen talan i dess helhet och fastställde att Orange skulle ersätta rättegångskostnaderna.

8. Mot det angripna beslutet väckte även Republiken Frankrike talan i mål T-135/12, i vilket ansökan inkom till tribunalens kansli 2 mars 2012. Domen i det målet[5] i vilket talan också ogillades och Republiken Frankrike förpliktades att betala rättegångskostnaderna har däremot inte överklagats.

III – Parternas yrkanden och förfarandet vid domstolen

9. Orange har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen,

— slutligt avgöra målet i sak och bifalla klagandens yrkanden i första instans, och

— i andra hand, återförvisa målet till tribunalen, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

10. Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet, och

— förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

11. Parterna yttrade sig skriftligen och muntligen vid förhandlingen den 3 december 2015.

IV – Bedömning av överklagandet

12. Klaganden har till stöd för överklagandet åberopat tre grunder som rör den felaktiga rättstillämpning som tribunalen gjorde sig skyldig till när den gjorde sina bedömningar av huruvida det föreligger statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, av huruvida den omtvistade åtgärden är förenlig med den inre marknaden respektive av huruvida den period för vilken det stöd som är definierat i det omtvistade beslutet neutraliserades genom det särskilda schablonbidraget.

13. Eftersom de frågor som ställts inom ramen för den första grunden är vanskliga att bedöma kommer jag att inrikta min bedömning på denna. De övriga grunder som klaganden har åberopat tycks inte föranleda några särskilda svårigheter.

A – *Inledande överväganden avseende det sammahang i vilket de omtvistade åtgärderna vidtogs och deras beskaffenhet*

14. Såsom jag anförde i inledningen till detta förslag till avgörande avser förevarande mål nationella kompensationsåtgärder som beviljades i samband med reformen av France Télécoms status till följd av att det sistnämnda företaget privatiserades.

15. För att ta itu med de ställda frågorna förefaller det lämpligt att erinra om och klargöra de omtvistade åtgärdernas beskaffenhet och det sammanhang i vilket de vidtogs.

5 — Dom Frankrike/kommissionen (T-135/12, EU:T:2015:116).

16. Enligt 1990 års lag bildades France Télécom som en statlig enhet med egen juridisk personlighet. Dessförinnan var det tillsammans med La Poste ett generaldirektorat inom det franska post- och teleministeriet.

17. Trots ombildningen fortsatte företaget att rekrytera personer som hade status som statstjänstemän fram till och med år 1997.

18. I enlighet med tidigare budgetpraxis avseende finansieringen av pensioner för tidigare statsanställda vid France Télécom föreskrevs i artikel 30 i 1990 års lag dels att beräkning och utbetalning av de beviljade pensionerna till statstjänstemän vid France Télécom gjordes av staten, dels att France Télécom som motprestation inte enbart skulle betala det avdrag som görs på statstjänstemannens lön till staten, utan även ett ”kompletterande bidrag” som möjliggör betalning av samtliga utgifter för pensioner till de statstjänstemän som gått i pension från företaget.

19. Det kompletterande bidraget, det så kallade arbetsgivarbidraget, som France Télécom skulle betala fastställdes på grundval av skillnaden mellan det sammanlagda belopp som den franska staten betalat ut i pensioner och den del som de fortfarande verksamma statstjänstemännen betalat in genom sin lön.

20. Med andra ord var France Télécom skyldigt att betala samtliga pensionskostnader till sina pensionerade statstjänstemän (inbegripet tidigare tjänstemän inom post- och teleministeriet), minus det avdrag som gjordes på lönerna till företagets yrkesaktiva statstjänstemän.

21. I praktiken bokförde France Télécom sina utgifter för pensioner på grundval av de inbetalda bidragen. Eftersom pensionsutgifterna med säkerhet skulle öka, med tanke på den förutsebara utvecklingen av pensionsutbetalningarna till tidigare statstjänstemän, bokförde France Télécom också i sina räkenskaper en årlig avsättning som var avsedd att utjämna den beräknade framtida ökningen av inbetalningar över en 30-årsperiod. Avsättningarnas sammanlagda belopp fram till år 1996 uppgick till 3,6 miljarder euro. [6]

22. Genom 1996 ås lag blev France Télécom ett franskt aktiebolag. France Télécom upphörde visserligen med att anställa statstjänstemän från och med år 1997 men statstjänstemännen vid bolaget fortsatte att höra till det samtidigt som de fick behålla sin ställning och sina garantier, inbegripet anställningsvillkor som var identiska med villkoren för statstjänstemän.

23. Det avdrag som gjordes på lönerna för de yrkesaktiva statstjänstemännen vid France Télécom minskade emellertid allteftersom de pensionerades. Dessa pensioneringar medförde samtidigt att utgifterna för nämnda pensioner ökade, vilket innebär att det kompletterande bidraget var avsett för en konstant ökning (fram till dess att dödligheten hos pensionärer överstiger dödligheten hos nya pensionärer).

24. Mot denna bakgrund beslutade den franska lagstiftaren att ändra systemet för finansiering av pensionerna för statstjänstemännen vid France Télécom.

25. Enligt 1996 års lag ska France Télécom endast betala ett bidrag med befriande verkan som möjliggör att utjämna sociala avgifter för anställda mellan France Télécom och övriga företag inom telesektorn för de risker som är gemensamma för privatanställda och statstjänstemän. Detta innebär att den ekonomiska börda som åläggs France Télécom enbart omfattar betalning av ett bidrag men att kostnaderna för betalning av pensionerna för tidigare statstjänstemän ska betalas av staten. Detta

6 — Se skäl 19 i det omtvistade beslutet.

betyder även att France Télécom inte ska betala vissa avgifter som France Télécoms konkurrenter betalar för risker som inte är gemensamma för privatanställda och tjänstemän, exempelvis risken för arbetslöshet och försäkring mot utebliven löneutbetalning i samband med företagsrekonstruktion eller likvidation.

26. Reformen av finansieringen av France Télécoms tjänstemannapensioner skedde i samband med den ökade liberaliseringen av marknaden för teletjänster på europeisk nivå och den kunde således påverka en marknad som gradvis öppnades för konkurrens. Kommissionen påpekade i skäl 49 i det omtvistade beslutet att ”[ö]nskan att gynna France Télécoms expansion på andra europeiska marknader än Frankrike … också [ska] ses mot bakgrund av 1996 års lag och öppnandet av företaget för privat kapital, vilket framgår av yttranden i diskussionerna om lagförslaget”.

B – *Den första grunden: Felaktig rättstillämpning vid bedömningen av de villkor som måste vara uppfyllda för att den omtvistade åtgärden ska kunna kvalificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF*

27. Klaganden har genom den första grunden bestritt flera aspekter av kvalificeringen av den omtvistade åtgärden som statligt stöd, varav vissa delvis överlappar varandra. Det ska bland annat påpekas att frågan huruvida det föreligger en ekonomisk fördel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, vilken utgör föremål för den första delen av den första grunden, är nära förknippad med frågan om den aktuella åtgärden är selektiv, vilken utgör föremål för den andra delen av den första grunden och att det är tänkbart att göra en gemensam bedömning av dessa frågor.

28. Trots detta har jag emellertid för läsbarhetens skull föredragit att, i den mån det låter sig göras, ta ställning till den första grunden i enlighet med strukturen i klagandens argumentation.

1. Den första delgrunden: Tribunalens rättstillämpning var felaktig när den gjorde sina bedömningar om huruvida det föreligger en fördel

a) Klagandens argumentation

29. Orange har gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till flera fall av felaktig rättstillämpning när den gjorde sina bedömningar om huruvida det föreligger en fördel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF för France Télécom. Orange anser att den omtvistade åtgärden, nämligen den sänkning som infördes genom 1996 års lag av de pensionsavgifter som France Télécom skulle betala syftade till att kompensera vad företaget har kallat den ”strukturella nackdelen”. Denna nackdel följer av 1990 års lag, vilken medförde betydande kostnader för finansieringen av pensionerna till tidigare statstjänstemän i förhållande till de kostnader som andra ekonomiska aktörer som konkurrerade med företaget bar. Den omtvistade åtgärden innebar således inte att företaget sattes i en mer gynnsam ställning i förhållande till konkurrerande företag.

30. Klagandens argumentation kan delas upp i tre delar.

31. Klaganden har för det första gjort gällande att tribunalen i punkterna 42 och 43 i den överklagande domen felaktigt fann att den omständigheten att den omtvistade åtgärden har karaktär av kompensation inte innebär att den kan undantas från att kvalificeras som statligt stöd, med undantag för de fall där den aktuella statliga åtgärden i enlighet med de principer som fastställts i domen Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg[7] ska anses som vederlag för de tjänster som, i

7 — C-280/00, EU:C:2003:415.

syfte att fullgöra en skyldighet att leverera en allmännyttig tjänst, utförs av företag som getts i uppdrag att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse Klaganden har i detta avseende anfört att den tolkning som gjorts i vissa av domstolens [8] och tribunalens [9] domar vilka tillämpats i den överklagade domen är felaktig.

32. Orange har för det andra anfört att dess ståndpunkt som grundar sig på att det förelåg en strukturell nackdel har ett starkt stöd i domen Enirisorse, [10] i motsats till vad tribunalen slog fast i punkterna 39 och 41 i den överklagade domen.

33. Orange har för det tredje gjort gällande att tribunalen i punkt 41 i den överklagade domen har definierat referensramen felaktigt, nämligen typsituationen som gör det möjligt att fastställa den situation som normalt sett är tillämplig. I förevarande fall borde det system som är tillämpligt på konkurrerande företags avgifter för finansiering av deras personals pensioner ha utgjort referensramen och inte det system som följer av den situation i vilken France Télécom skulle ha befunnit sig i om 1990 års lag fortfarande hade varit i kraft.

b) Bedömning

34. Innan jag går in på de olika aspekterna av klagandens argumentering, som i slutändan avser samma fråga, ska det erinras om att det av fast rättspraxis följer att bland annat åtgärder som på olika sätt minskar de kostnader som normalt belastar ett företags budget och som därigenom, utan att vara subventioner i strikt bemärkelse, är av samma beskaffenhet och har identiskt lika effekter betraktas som stöd. [11] Domstolen har framför allt påpekat att kostnader hänförliga till löner till företagens anställda till sin natur belastar företagens budget oberoende av frågan huruvida dessa kostnader följer av lagliga skyldigheter eller av kollektivavtal. [12]

35. Av likaledes fast rättspraxis följer att begreppet förmån – som utgör en del av kvalificeringen av en åtgärd som statligt stöd – är objektivt och ska bedömas oberoende av vilka ändamål den ifrågavarande åtgärdens upphovsmän eftersträvade. Beskaffenheten av de syften som eftersträvas genom de statliga åtgärderna och deras motivering saknar således all betydelse för bedömningen av huruvida de utgör statligt stöd. I artikel 107.1 FEUF görs det nämligen inte någon uppdelning efter skälen för eller syftena med de statliga ingripandena, utan de definieras i förhållande till sina verkningar. [13]

36. Det är förvånande att klaganden i denna del [14] inte uttryckligen ifrågasatt utgångspunkten för tribunalens bedömning som anges i punkt 37 i den överklagade domen. I denna punkt anges att ”det är utrett att 1996 års lag genom att minska de sociala avgifter som infördes genom 1990 års lag har förbättrat France Télécoms rättsliga ställning i förhållande till vad som gällde enligt det tidigare systemet och således i princip har skapat fördelar till förmån för sistnämnda.”

8 — Dom Comitato ”Venezia vuole vivere” m.fl./kommissionen (C-71/09 P, C-73/09 P och C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkterna 90–92).

9 — Dom British Telecommunications och BT Pension Scheme Trustees/kommissionen (T-226/09 och T-230/09, EU:T:2013:466, punkt 71).

10 — C-237/04, EU:C:2006:197.

11 — Dom France Télécom/Commission (C-81/10 P, EU:C:2011:811, punkt 16 och där angiven rättspraxis) och dom Eventech (C-518/13, EU:C:2015:9, punkterna 33 och där angiven rättspraxis).

12 — Dom Belgien/kommissionen (C-5/01, EU:C:2002:754, punkt 39).

13 — Dom France Télécom/kommissionen (C-81/10 P, EU:C:2011:811, punkt 17 och där angiven rättspraxis) och dom BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

14 — Klaganden har däremot inom ramen för den tredje delen av den första grunden gjort gällande att tribunalen enbart konstaterat att 1996 års lag hade förbättrat France Télécoms ekonomiska situation, utan att ”avgöra vilken verklig eller potentiell inverkan den hade på den relevanta marknaden.”

37. I förevarande fall uppkommer emellertid frågan om tribunalen på ett eller annat sätt misstog sig i fråga om metoderna för att identifiera en fördel genom att godta kommissionens tillvägagångssätt i det omtvistade beslutet. Trots att de berörda åtgärderna är relativt tekniska är valet av relevant utgångspunkt, som är avgörande för att fastställa den ekonomiska fördel som beviljats France Télécom och följaktligen kvalificera dessa åtgärder som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, av sådan beskaffenhet att det kan vara föremål för prövning i ett överklagande. [15]

38. Det ska i detta avseende erinras om att det system som kommissionen funnit vara det ”normala”, det vill säga det referenssystem från vilket den omtvistade åtgärden som antogs år 1996 avviker, är det system som är tillämpligt på pensionerna för statstjänstemännen vid France Télécom sedan företagets privatisering år 1990. Det valet fastställdes av tribunalen i punkt 37 och följande punkter i den överklagade domen.

39. Enligt min mening finns det inget att invända mot detta.

40. Vad för det första gäller det argument som grundar sig på domen Enirisorse [16] kan enligt den domen en åtgärd visserligen inte kvalificeras som statligt stöd när den begränsar sig till att förhindra att stödmottagarens budget belastas med en kostnad som inte skulle ha uppstått i en normal situation, men det måste även fastställas att den omtvistade åtgärden är kopplad till en tidigare nationell åtgärd och att den syftar till att uppväga effekterna av sistnämnda åtgärd. Den domen syftar inte till att bekräfta någon teori om strukturella nackdelar utan hänför sig, såsom tribunalen anfört, till det särskilda fallet att det föreligger ett system som i två hänseenden utgör ett undantag från regler som gäller i allmänhet.

41. Domen Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197) avsåg nämligen en statlig åtgärd av en mycket speciell karaktär som hänförde sig till en allmän civilrättslig regel enligt vilken aktieägare enbart i vissa på ett uttömmande vis uppräknade fall hade möjlighet att utträda ur ett bolag och erhålla återbetalning för sina aktier. Med avvikelse från denna allmänna bestämmelse föreskrev den italienska lagstiftaren att enbart aktieägare i bolaget Sotocarbo kunde utträda ur bolaget i vissa fall och erhålla nämnda återbetalning. Denna möjlighet till undantag följer av en lag som antogs några år senare i vilken det föreskrevs att när aktieägarna i bolaget Sotocarbo, bland vilka bolaget Enirisorse ingick, utnyttjade möjligheten till utträde, skulle det belopp som motsvarade värdet av deras aktier inte återbetalas. Syftet med sistnämnda åtgärd var att uppväga den fördel som en tillämpning av nämnda ordning innebär för nämnda aktieägare genom att ålägga dem att vid utövandet av denna särskilda möjlighet till utträde avsäga sig all rätt till bolagets tillgångar efter att ha överlämnat resterande aktier i bolaget. Syftet med denna åtgärd var att förhindra att en tillämpning av den särskilda ordningen medförde att det berörda bolagets budget belastades med en kostnad, nämligen återbetalning för de aktier som aktieägande bolag innehade, som inte föreskrevs i den ordning som normalt var tillämplig på bolaget.

42. I det målet grundade sig den pragmatiskt präglade lösning som domstolen valt på den omständigheten att den omtvistade åtgärden hade ett nära samband med den ordning som avvek från den som var tillämplig tidigare. Denna åtgärd som enbart neutraliserade den fördel som Enirisorse tidigare beviljats i form av en särskild möjlighet till utträde medförde således inte att företaget Sotacarbo beviljades en ekonomisk fördel. [17]

43. Ett sådant fall föreligger inte här.

15 — Detta trots att vissa delar av Oranges argumentation antingen enbart återger argument som redan framförts vid tribunalen eller att det enbart görs en bedömning eller kvalificering av faktiska omständigheter som redan varit föremål för tribunalens bedömning eller kvalificering.

16 — C-237/04, EU:C:2006:197, punkterna 43–49.

17 — Generaladvokaten Poiares Maduros förslag till avgörande i målet Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:21, punkt 32).

44. Enligt 1990 års lag var France Télécom betalningsskyldigt för en särskild avgift som klart skiljer sig från de som ska betalas enligt pensionsrätten i allmänhet, men som inte kan betraktas som ett undantag från de bestämmelser som gäller i allmänhet, eftersom avgifterna avseende pensionerna till statstjänstemän inte tidigare hade omfattats av det allmänna systemet för pensionsavgifter. Systemet för finansiering av pensioner för statstjänstemän följer av en i rättsligt avseende särskild ordning som är tydligt skild från den ordning som gäller för privatanställda, såsom anställda hos France Télécoms konkurrenter.

45. Avgifterna avseende pensionerna för statsanställda omfattas inte av den allmänna ordningen för pensionsavgifter, vilket gör det möjligt att dra slutsatsen att den sistnämnda ordningen är den normalt tillämpliga i förevarande fall. Tvärtemot vad Orange har hävdat syftar inte den omtvistade åtgärden till att förhindra att France Télécom åläggs en kostnad som i en normal situation inte borde belasta företagets budget. I förevarande fall kan det inte med fog hävdas att den ordning som tillämpades från och med år 1996 skulle ha uppvägt det faktum att France Télécom haft ytterligare kostnader till följd av ett specifikt system som konkurrerande företag, vilka omfattas av de regler som gäller i allmänhet, inte skulle ha haft under normala marknadsmässiga villkor.

46. Av fast rättspraxis följer visserligen att en åtgärd som beviljas med statliga medel och som försätter det mottagande företaget i en *ekonomisk situation som är mer fördelaktig än den situation som konkurrenterna befinner sig i*, liksom åtgärder som kan anses ge det mottagande företaget *ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsmässiga villkor*, ska kvalificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. [18]

47. Hänvisningen till *normala marknadsmässiga villkor* och/eller till *den situation som andra konkurrenter befinner sig* är enligt min mening enbart meningsfull i de fall där en jämförelse är önskvärd med hänsyn till den särskilda åtgärden i fråga som i sig inte kan bedömas som en ”förmån” eller som en åtgärd som motsvarar en sådan förmån. Med andra ord kan nämnda rättspraxis inte anses ha verkan när den berörda åtgärdens ad hoc-karaktär, vilken med hänsyn till France Télécoms ombildning i förevarande fall är helt klar. Det är enligt min mening i viss mån motsägelsefullt att, å ena sidan, göra gällande att 1990 års lag har medfört strukturella nackdelar för France Télécom, som på sätt och viss försätter företaget i en mycket speciell situation, och att, å andra sidan, göra gällande att det är nödvändigt att bedöma frågan om förekomsten av en ekonomisk fördel mot bakgrund av ”normala marknadsmässiga villkor”.

48. För det andra är inte heller Oranges argument, att den omtvistade åtgärden mer allmänt syftade till att uppväga en nackdel eller en strukturell nackdel för företaget övertygande.

49. Domstolen har nämligen framhållit att det faktum att en medlemsstat, som genom unilaterala åtgärder försöker närma de befintliga konkurrensvillkoren i en viss ekonomisk sektor till dem som gäller i andra medlemsstater, inte kan ta bort åtgärdernas inslag av statligt stöd. [19]

50. Ovannämnda rättspraxis är en vidareutveckling av bestämmelsen enligt vilken varken orsakerna eller syftet med en åtgärd ska beaktas vid kvalificeringen av åtgärden som statligt stöd, eftersom enbart åtgärdens verkningar är av betydelse. Jag anser inte heller att den omständigheten att en statlig myndighet, i avsikt att kompensera för specifika kostnader som följer av ombildningen av ett visst organ, vidtar specifika åtgärder, men utan samband med en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster på de villkor som anges i domen Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, [20]

18 — Se, för ett liknande resonemang, dom Libert m.fl. (C-197/11 och C-203/11, EU:C:2013:288, punkt 83 och där angiven rättspraxis) och dom Frankrike/kommissionen (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punkt 94 och där angiven rättspraxis).

19 — Se dom Comitato ”Venezia vuole vivere” m.fl./kommissionen (C-71/09 P, C-73/09 P och C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkt 95 och där angiven rättspraxis), där det i detta avseende konstaterades att tribunalens kasuistiska tillvägagångsätt i domen Hotel Cipriani m.fl./kommissionen (T-254/00, T-270/00 och T-277/00, EU:T:2008:537) inte var korrekt.

20 — C-280/00, EU:C:2003:415.

innebär att åtgärderna fråntas sin karaktär av ekonomisk fördel som kan kvalificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Det kan visserligen inte förnekas att tribunalen i vissa fall har gjort avsteg från denna regel, men såvitt jag förstår är de aktuella fallen [21] få [22] och de har i vart fall inte fastställts av domstolen. [23]

51. Den finner även visst stöd i den omständigheten att kompensationen för strukturella nackdelar i förekommande fall kan beaktas vid bedömningen av huruvida en statlig stödåtgärd är förenlig med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 FEUF, såsom de som har formen av regionala stöd [24] eller miljöstöd. [25]

52. Under alla omständigheter, och såsom jag anfört ovan med avseende på bakgrunden till den omtvistade åtgärden, är jag dock inte alls övertygad om att antagandet av 1990 års lag har medfört en strukturell nackdel eller en konkurrensnackdel för France Télécom som 1996 års lag syftar till att avhjälpa.

53. Genom 1990 års lag införs ett specifikt system för pensioner till tidigare statstjänstemän vid France Télécom. Enligt detta system är staten alltjämt ensam betalningsansvarig för statstjänstemannapensioner.

54. Syftet med lagen är att reglera de belopp som France Télécom ska betala som motprestation till följd av att företaget övertagit statstjänstemän vilket i sig inte har visat sig vara till nackdel för företaget

55. Såsom kommissionen anförde i skäl 103 i det omtvistade beslutet, utan att klaganden på allvar har ifrågasatt detta i första instans, var den pålaga som France Télécom befriades från varken ny, eftersom 1990 års lag återupptog den tidigare budgetmetoden, oförutsägbar, eftersom företaget hade gjort avsättningar för ändamålet, eller ett undantag från den socialförsäkringslagstiftning som gäller i allmänhet, eftersom dessa inte är tillämpliga på den motprestation som betalades av France Télécom.

56. Det faktum att den ekonomiska börda som pålagts France Télécom genom 1996 års lag därefter framstod som ofördelaktig eller orimlig till följd av det minskade antalet verksamma statstjänstemän i företaget som betalar avgifter har inte något samband med förekomsten av en strukturell fördel. Denna situation följer av lagstiftarens beslut att ge fortsatt anställning åt ett visst antal statstjänstemän i enheten France Télécom med de för- och nackdelar som detta medför, oavsett ombildningen av France Télécom.

57. Det ska för det tredje i förlängningen av det jag angett ovan avseende tolkningen av domen Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197) framhållas att den referensram som valts, nämligen den ”normala situation” med vilken den situation som uppstår på grund av den berörda åtgärden ska jämföras inte kan omfatta ”det system som var tillämpligt på France Télécoms konkurrenter för arbetsgivarbidrag avseende pensioner som föreskrivs i allmänna systemet för social trygghet”. Frågan huruvida det föreligger en ekonomisk fördel kan inte bedömas mot bakgrund av de kostnader som belastar France Télécoms konkurrenter för avgifter till det allmänna systemet av det enkla skälet att de kostnader som France Télécom burit för finansieringen av pensionerna för tidigare statstjänstemän i företaget inte har något samband med det allmänna systemet.

21 — Dom Danske Busvognmænd/kommissionen (T-157/01, EU:T:2004:76, punkt 196 och följande punkter) och dom Hotel Cipriani m.fl./kommissionen (T-254/00, T-270/00 och T-277/00, EU:T:2008:537, punkt 86 och följande punkter).

22 — Detta framgår av tribunalens senare domar (se bland annat dom British Telecommunications och BT Pension Scheme Trustees/kommissionen T-226/09 och T-230/09, EU:T:2013:466, punkt 71 och beslut Stahlwerk Bous/kommissionen, T-172/14 R, EU:T:2014:558, punkt 59).

23 — Se dom Comitato ”Venezia vuole vivere” m.fl./kommissionen (C-71/09 P, C-73/09 P och C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkt 92 och punkterna 94–96).

24 — Se bland annat dom Portugal/kommissionen (Azorerna) (C-88/03, EU:C:2006:511, punkt 77).

25 — Se dom kommissionen/Nederländerna (C-279/08 P, EU:C:2011:551, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

58. Antagandet av 1990 års lag är en vidareutveckling av det dittillsvarande systemet för finansiering av pensioner. Genom 1996 års lag ändrades däremot i grunden den ekonomiska börda som France Télécom skulle bära till följd av beslutet att ge fortsatt anställning åt statstjänstemän i företaget.

59. Slutligen ska det med avseende på skyldigheten för domstolen att pröva huruvida motiveringen av det omtvistade beslutet eventuellt är motsägelsefull granskas om det inte föreligger en motsägelse mellan dels skäl 97 i det omtvistade beslutet (där det anges att ” det faktum att France Télécom övertog utbildade statstjänstemän från staten, utan att ersätta staten för de pensioner som utbetalats och kommer att utbetalas, [skulle] ge företaget en uppenbar fördel”), dels skäl 102 i samma beslut (där det nämns att ”referenssituationen för att bedöma France Télécoms situation [måste] vara situationen för ett offentligt eller privat företag som i sin personal har anställda som behållit sin status som tjänstemän”) och hänvisningen till en nivå som garanterar lika konkurrensvillkor under granskningen av stödåtgärdens förenlighet med artikel 107.3 c FEUF.

60. Det ska i detta avseende noteras att kommissionen genom skäl 97 i det omtvistade beslutet avsåg att bemöta argumentet att France Télécom skulle ha haft en strukturell nackdel till följd av 1990 års lag.

61. Vad gäller skäl 102 i det omtvistade beslutet avsåg det att tillnärma den särskilda situation som La Poste befinner sig i, vilken gäller en åtgärd som är mycket lik den nu aktuella åtgärden. Kommissionen påpekade i detta skäl framför allt att ”pensionssystemet för France Télécoms tjänstemän före 1996 års reform var desamma som för det jämförbara system som tillämpades på La Poste under samma tid.”

62. Vad gäller hänvisningen till en nivå som garanterar lika konkurrensvillkor under granskningen av stödåtgärdens förenlighet följer den, såsom kommissionen framhöll under förhandlingen, av den omständigheten att referensdatumet för att fastställa att fördelen utgör stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF i förevarande mål skiljer sig från det referensdatum som är relevant för granskningen av stödåtgärdens förenlighet med artikel 107.3 c FEUF. Huruvida fördelen utgör ett stöd ska fastställas mot bakgrund av de effekter som fördelen haft från och med det datum då det omtvistade beslutet antogs. Prövningen av en stödåtgärds förenlighet är däremot av framtida karaktär och kräver att man föreställer sig en situation där avregleringen av telemarknaden är optimal och de fördelar och begränsningar som tidigare statsmonopol innebär för vissa tidigare monopoloperatörer försvinner.

63. Jag anser följaktligen att det omtvistade beslutet inte är motsägelsefullt i detta avseende och att överklagandet således inte ska vinna bifall med stöd av den första delen av den första grunden.

2. Den andra delgrunden: Tribunalens rättstillämpning var felaktig när den gjorde sina bedömningar avseende det omtvistade beslutets selektivitet

64. Orange har anfört att tribunalens rättstillämpning i punkterna 52 och 53 i den överklagade domen är felaktig. Tribunalen fann i dessa punkter att den omtvistade åtgärden var selektiv, eftersom den enbart avsåg Orange. Orange har gjort gällande att en individuell statlig stödåtgärd enbart är selektiv om den gynnar ett visst företag i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation. Orange anser att tribunalen i förevarande mål inte kunde utgå från att villkoret om selektivitet är uppfyllt till följd av det omtvistade beslutets ad hoc-karaktär.

65. Jag är av den fasta åsikten att överklagandet inte kan vinna bifall med stöd av den andra delen av den första grunden.

66. Såsom jag nyligen anfört i det mål som avgjordes genom domen kommissionen/MOL [26] är en prövning av om villkoret om selektivitet är uppfyllt enligt artikel 107.1 FEUF endast meningsfull när det rör sig om en generell statlig stödåtgärd.

67. Kravet på selektivitet har nämligen inte samma roll om åtgärden i fråga är avsedd som ett individuellt stöd eller om åtgärden är ett generellt stödsystem. Vid bedömningen av en individuellt inriktad åtgärd innebär fastställandet av en ekonomisk fördel att det i princip går att presumera att åtgärden är ”specifik” och därigenom sluta sig till att den även är selektiv. När det däremot är fråga om en bedömning av ett mer generellt system innebär selektiviteten att det är möjligt att avgöra huruvida den förmodade fördelen, även om den är riktad mot de ekonomiska aktörerna i allmänhet, i praktiken och med hänsyn tagen till målsättningen enbart kommer vissa typer av företag eller grupper av företag till godo. [27]

68. Domstolen har preciserat att i de fall där det rör sig om ett individuellt stöd innebär fastställandet av en ekonomisk fördel att det i princip är möjligt att presumera att åtgärden är selektiv, [28] detta gäller enligt min mening oberoende av om det på den eller de relevanta marknaderna finns aktörer som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation.

69. Den omtvistade åtgärden i föreliggande fall, vilken består i sänkningar av kostnaderna enbart för pensioner till statstjänstemän vid France Télécom, såsom följer av den mekanism som inrättades genom 1996 års lag, är utan tvekan av individuell karaktär. En bedömning av den omtvistade åtgärdens selektivitet i enlighet med vad Orange har förespråkat är i ett sådant sammanhang meningslös.

70. Den rättspraxis som åberopats av klaganden, vilken avser allmänt tillämpliga lagstiftningsåtgärder, utgör inte något stöd för klaganden.

71. Vad för det första gäller domen 3M Italia [29] kan det konstateras att i det målet var det en nationell skattebestämmelse [30] som ifrågasattes vid den italienska domstolen, bland annat mot bakgrund av reglerna om statligt stöd. Domstolen som hade att precisera om och i vilken mån den omtvistade statliga åtgärden uppfyllde villkoret om selektivitet som följer av artikel 107.1 FEUF slog fast att det för att bedöma huruvida en åtgärd som den uttryckligen förklarat vara ”allmän” [31] är selektiv ska prövas om den, inom ramen för en viss rättslig reglering, utgör en fördel för vissa företag i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation. Istället för att stödja den ståndpunkt som företräds av Orange, bekräftar sistnämnda överväganden uppfattningen att bedömningen av en åtgärds selektivitet enbart är meningsfull när det rör sig om en allmän åtgärd som gör en åtskillnad mellan företag vilken inte följer ”av arten av eller strukturen på det system som åtgärderna utgör en del av”. [32]

72. I domen Trapeza Eurobank Ergasias (C-690/13, EU:C:2015:235), var det fråga om förmåner som tillerkänts banken Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE), i enlighet med lag 4332/1929, [33] nämligen befrielse från vissa avgifter, såsom rätten att ensidigt inteckna fast egendom som tillhör jordbrukare eller andra personer som bedriver liknande verksamhet, rätten att begära tvångsexekution på grundval av enbart en privaträttslig handling och befrielse från skatter och avgifter i samband med registrering

26 — Se mitt förslag till avgörande i målet kommissionen/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:32, punkt 47). Se dom kommissionen/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, punkt 60).

27 — Se mitt förslag till avgörande i målet kommissionen/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:32, punkterna 50–52).

28 — Se dom kommissionen/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, punkt 60).

29 — C-417/10, EU:C:2012:184.

30 — Artikel 3.2 bis i lagdekret nr 40/2010 (GURI nr 71 av den 26 mars 2010), som i ändrad lydelse omvandlats till lag nr 73/2010 (GURI nr 120 av den 25 maj 2010).

31 — Se punkt 39 i den domen.

32 — Se punkterna 40–43 i nämnda dom.

33 — FEK A’ 283.

av inteckningar och tvångsexekutioner. I detta sammanhang anförde domstolen inom ramen för prövningen av en begäran om förhandsavgörande som hade framställts för att få klarhet i huruvida den nationella åtgärden kunde klassificeras som statligt stöd enligt artikel 87.1 EG (nu artikel 107.1 FEUF) enbart att ”[det inte] framg[ick] … av handlingarna i målet att övriga banker bevilja[t]s ett sådant undantag, vilket tyder på att åtgärden är selektiv”.

3. Den tredje delgrunden: Tribunalens rättstillämpning var felaktig när den gjorde sina bedömningar vad gäller kriteriet om att konkurrensen ska påverkas

73. Orange har hävdat att tribunalens rättstillämpning i punkterna 63 och 64 i den överklagade domen var felaktig och att den underlät att beakta sin motiveringsskyldighet när den i dessa punkter fann att kriteriet om att konkurrensen ska påverkas är uppfyllt, eftersom de medel som frigjordes genom den omtvistade åtgärden har kunnat underlätta för Orange att utöka sin verksamhet till marknader som nyligen öppnats för konkurrens och att den medgett att nämnda åtgärd var oundgänglig för att möjliggöra för företaget att delta i utvecklingen av konkurrensen. Orange har bland annat gjort gällande att tribunalen efter sin undersökning av kommissionens bedömningar borde ha dragit slutsatsen att det inte hade styrkts att det förelåg någon konkurrensbegränsande effekt, eftersom den referensram som hade fastställts enbart omfattade Orange och kommissionen själv hade medgett att den aktuella åtgärden var nödvändig för att säkerställa en pris- och prestationskonkurrens på en marknad som öppnas för konkurrens.

74. Överklagandet kan enligt min mening inte heller vinna bifall såvitt avser den tredje delen av den första grunden.

75. Vad avser anmärkningen om bristande motivering anser jag att det i den överklagade domen tydligt redogjordes för skälen till att tribunalen fastställde kommissionens bedömning avseende villkoret om snedvridning av konkurrensen. Motveringen gav i enlighet med de krav som följer av fast praxis på området [34] de personer som berörs därav möjlighet att få kännedom om de skäl som ligger till grund för den överklagade domen och domstolen ges tillräckligt underlag för att kunna utföra sin prövning av överklagandet.

76. Jag anser inte heller att tribunalens överväganden är felaktiga. Framför allt den omständigheten som erkänts av Orange att de medel som frigjordes genom denna åtgärd, som år 1996 översteg 13 miljarder euro, hade kunnat göra det lättare för klaganden att utöka sin verksamhet, visar att den påverkade, eller i vart fall hade kunnat påverka, konkurrensen, oberoende av frågan vilket mål som eftersträvades med åtgärden, även om målet i förekommande fall var av gemensamt intresse.

77. Av det anförda följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden av överklagandet.

34 — Se, bland många andra mål, dom ArcelorMittal Luxembourg/kommissionen och kommissionen/ArcelorMittal Luxembourg m.fl. (C-201/09 P och C-216/09 P, EU:C:2011:190, punkt 78), dom Land Burgenland m.fl./kommissionen (C-214/12 P, C-215/12 P och C-223/12 P, EU:C:2013:682, punkt 81), och dom Frankrike/kommissionen (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punkt 88).

C – Den andra grunden: Tribunalens rättstillämpning var felaktig när den gjorde sina bedömningar av huruvida den omtvistade åtgärden är förenlig med den inre marknaden

1. Den första delgrunden: Tribunalen har missuppfattat de faktiska omständigheterna och åsidosatt motiveringsskyldigheten då den bedömde syftet med det särskilda schablonbidraget

78. Orange har gjort gällande att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och åsidosatte sin motiveringsskyldighet då den i punkterna 93 och 94 i den överklagade domen anförde att ordalydelsen av artikel 30 i 1990 års lag, vilken ändrats genom artikel 6 i 1996 års lag, inte utgör hinder mot tolkningen att det särskilda schablonbidraget inte utgör en social avgift, utan eftersträvade andra mål och att kommissionen följaktligen inte gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning då den fann att den omständigheten att det i arbetsgivarbidraget med befriande verkan inte tagits hänsyn till risker som inte är gemensamma inte kunde kompenseras genom nämnda bidrag.

79. Jag anser att denna del av klagandens argument inte kan godtas.

80. Det ska i detta avseende erinras om att det ska göras en restriktiv tillämpning av kontrollen av huruvida de faktiska omständigheterna har missuppfattats, eftersom den är ett undantag från principen om att det inte ankommer på domstolen att kontrollera de faktiska omständigheterna i samband med ett överklagande. Detta innebär att det måste fastställas om det av handlingarna uppenbart framgår att tribunalen har ändrat tillämpningsområdet för 1996 års lag. [35]

81. Det är närmare bestämt fråga om att avgöra om tribunalens överväganden i punkterna 92 och 93 i den överklagade domen avseende beskaffenheten av de omtvistade bidragen som anges i artikel 6 i 996 års lag är uppenbart felaktiga.

82. Detta tycks inte vara fallet.

83. Såsom framgår av handlingarna i målet ska France Télécom enligt artikel 30 i 1990 års lag, i dess lydelse enligt artikel 6 i 1996 års lag, som motprestation för statens beräkning och utbetalning av de beviljade pensionerna till staten dels betala ”[e]tt arbetsgivarbidrag med befriande verkan … [som] beräknas på så sätt att nivåerna för obligatoriska lönebaserade sociala avgifter och skatter utjämnas mellan France Télécom och övriga företag inom telekommunikationssektorn som omfattas av [de] bestämmelser om sociala förmåner [som gäller i allmänhet], för de risker som är gemensamma för privatanställda och statstjänstemän” (se led c i denna bestämmelse), dels enligt led d i denna bestämmelse”[e]tt särskilt schablonbidrag, vars belopp och förfarande för betalning ska fastställas genom budgetlag.”

84. Tribunalen har genom att i punkterna 92–94 i den överklagade domen fastställa kommissionens slutsats att arbetsgivarbidraget, till skillnad från det särskilda schablonbidraget, inte syftade till att uppnå den nivå som garanterar lika konkurrensvillkor och att den omständigheten att icke gemensamma risker inte beaktas vid beräkningen av arbetsgivarbidraget följaktligen inte kan kompenseras genom det särskilda schablonbidraget, varken missuppfattat faktiska omständigheter eller gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning som kan göras gällande inom ramen för förevarande överklagande.

35 — För ett relativt nytt exempel avseende domstolens kontroll vad gäller tillämpningsområdet för den nationella lagstiftningen i fråga se den ståndpunkt som intogs i domen Frankrike/kommissionen (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punkterna 78–83).

85. Till skillnad från vad klaganden har hävdat upptas i punkt 93 i den överklagade domen inte enbart frågan om det särskilda schablonbidrag som föreskrivs i artikel 30 i 1996 års lag utgör en ”social avgift” för Orange, utan i denna punkt fastställs även huruvida bidraget, i likhet med arbetsgivarbidraget med befriande verkan, avsåg att säkerställa en nivå som garanterar lika konkurrensvillkor. Tribunalen avsåg således att bemöta en argumentation som anförts av klaganden och återgetts i punkt 91 i den överklagade domen avseende det samband som ska upprättas mellan saldot för det särskilda schablonbidraget och betalningen av arbetsgivarbidraget.

86. Jag anser för övrigt att tribunalens överväganden i punkterna 92–94 i den överklagade domen inte kan anses vara bristfälligt motiverade. Tribunalen har gjort en tillräcklig prövning av de argument som klaganden har anfört i detta sammanhang. Dessa överväganden har gett klaganden kännedom om skälen för att tribunalen underkände dess argumentation och domstolen ett tillräckligt underlag för att utföra sin prövning. [36]

87. Det förefaller som om klaganden genom invändningen att tribunalen har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning i själva verket avser att ifrågasätta tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna. Denna bedömning utgör emellertid inte en rättsfråga som ska prövas av domstolen. [37]

2. Den andra delgrunden: Tribunalen åsidosatte sin motiveringsskyldighet vid bedömningen av ”La Poste-prejudikatet” [38]

88. Orange har gjort gällande att tribunalen har åsidosatt sin motiveringsskyldighet genom att i punkterna 99–101 i den överklagade domen återupprepa kommissionens bedömning utan att analysera de argument som anförts av Orange för att fastställa att dessa överväganden var felaktiga. Tribunalen har inte heller undersökt andra argument som anförts av Orange till stöd för att kommissionen inte hade grund för att behandla reformen för pensionerna för statstjänstemän vid Orange annorlunda än reformen för pensionerna statstjänstemän vid La Poste.

89. Jag anser att den argumentation som framförts inom ramen för denna delgrund ska förklaras vara verkningslös, eftersom den riktats mot skäl med avseende på vilka en ogiltigförklaring inte kan leda till att den överklagade domen ogiltigförklaras. [39]

90. Det kan konstateras att tribunalens överväganden i punkterna 99–101 i den överklagade domen avseende den betydelse som ska tillmätas beslut 2008/204 enbart angavs för fullständighetens skull, vilket klart framgår av användningen av uttrycket ”dessutom” i inledningen av punkt 99 i denna dom.

91. Det ska i detta avseende preciseras att klaganden genom den andra delen av den andra grunden som åberopats vid tribunalen i huvudsak gjort gällande att kommissionen gjorde flera felaktiga bedömningar och åsidosatte principerna om icke-diskriminering och likabehandling genom att i förevarande förfarande vägra att tillämpa samma resonemang som det som tillämpades i beslut 2008/204 avseende en reform som var jämförbar med den som genomfördes för klaganden. [40]

36 — Se angiven rättspraxis i fotnot 33.

37 — Dom Alliance One International och Standard Commercial Tobacco/kommissionen och kommissionen/Alliance One International m.fl. (C-628/10 P och C-14/11 P, EU:C:2012:479, punkt 85 och där angiven rättspraxis).

38 — Kommissionens beslut 2008/204/EG av den 10 oktober 2007 om det statliga stöd som Frankrike beviljat för reformen av formerna för finansiering av pensioner till statstjänstemän vid La Poste (EUT L 63, 2008, s. 16).

39 — Se, för ett liknande resonemang, dom Aéroports de Paris/kommissionen (C-82/01 P, EU:C:2002:617, punkterna 41 och 67 och där angiven rättspraxis), dom Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 148 och där angiven rättspraxis) och InnoLux/kommissionen (C-231/14 P, EU:C:2015:451, punkt 83).

40 — Se punkt 97 i den överklagade domen.

92. Som svar på detta argument anförde tribunalen att lagenligheten av ett kommissionsbeslut där det fastställs att ett stöd inte uppfyller villkoren för tillämpning av undantaget enligt artikel 107.3 c FEUF, såsom kommissionen påpekat, endast kan bedömas inom ramen för den artikeln och inte mot bakgrund av en påstådd tidigare praxis. [41]

93. Tribunalen har endast som komplettering påpekat att kommissionen i skälen 152–165 i det omtvistade beslutet uteslöt att La Poste och France Télécom vid tidpunkten för reformerna avseende respektive företag i faktiskt och rättsligt hänseende befunnit sig i en liknande situation. [42] Vad bland annat gäller bedömningen av det särskilda schablonbidrag i de båda fallen, som klaganden bestritt i förevarande fall, har tribunalen anfört att kommissionen gjort gällande att villkoret om återanvändning av La Postes särskilda schablonbidrag fastställdes efter det att kommissionen hade inlett det formella granskningsförfarandet. En sådan situation möjliggjorde för den att bedöma bidraget med avseende på en nivå som garanterar lika konkurrensvillkor, medan skyldigheten att betala ett särskilt schablonbidrag vad gäller France Télécom ålades innan och utanför det förfarande som inleddes av kommissionen. [43]

94. Den andra grundens andra del saknar följaktligen verkan. Den andra grunden saknar således delvis fog och är delvis utan verkan.

D – *Den tredje grunden: Tribunalens rättstillämpning var felaktig när den gjorde sin bedömning avseende den period för vilken stödet neutraliserats av det särskilda schablonbidraget*

95. Orange har gjort gällande att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och ersatte kommissionens motivering med sin egen när den i punkterna 107 och 108 i den överklagade domen fann att avskaffandet av avgifterna för kompensation och överkompensation omfattades av det stöd som definieras i artikel 1 i det omtvistade beslutet, medan kommissionen i skäl 119 i det omtvistade beslutet enbart dragit slutsatsen att det omtvistade stödet består i att minska det arbetsgivarbidrag till staten som utgör motprestation utan att nämna avgifter för kompensation och överkompensation.

96. Klaganden har genom den argumentation som den utvecklat gjort gällande att tribunalen genom den noggranna definitionen av det aktuella stödet felaktigt har ersatt kommissionens motivering med sin egen.

97. Detta argument övertygar mig inte.

98. I punkt 107 i den överklagade domen anförde tribunalen visserligen att ”det stämmer att det i skäl 119 i det omtvistade beslutet som [innehöll] slutsatser angående förekomsten av ett stöd enligt vad som avses i artikel 107.1 FEUF beklagansvärt [endast] anfördes att stödet [bestod] i att minska det arbetsgivarbidrag till staten som utgör motprestation, utan att avgifter för kompensation och överkompensation nämndes.”

99. Tribunalen fann emellertid att det, trots att definitionen i det omtvistade beslutet inte var tydlig ” såväl av det omtvistade beslutets sammanhang som av artikel 1 i beslutet [framgick] att stödet enligt kommissionen [bestod] i att minska den motprestation som tidigare betalades av klaganden och som nödvändigtvis [inbegrep] alla kostnader som belastade sistnämnda innan den omtvistade åtgärden trädde i kraft”.

41 — Se punkt 98 i den överklagade domen.

42 — Se punkt 99 i den överklagade domen.

43 — Se punkt 100 i den överklagade domen.

100. Mot bakgrund av det sistnämnda resonemanget och med hänsyn till att tribunalen uttryckligen hänvisat till definitionen av stödet i artikel 1 i det omtvistade beslutet [44] och de uppgifter som lämnats i skälen 18 (inklusive tabell nr 1) och 105 i detta beslut [45] anser jag att tribunalen gjorde rätt då den drog slutsatsen att kommissionen inte har åsidosatt sin motiveringsskyldighet. [46]

101. Mot bakgrund av det anförda anser jag att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den sista grunden och att överklagandet därför ska ogillas i sin helhet.

V – Förslag till avgörande

102. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen beslutar följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Orange SA ska ersätta rättegångskostnaderna.

44 — Se punkt 104 i den överklagade domen.

45 — Se punkt 105 i den överklagade domen.

46 — Se punkt 109 i den överklagade domen.